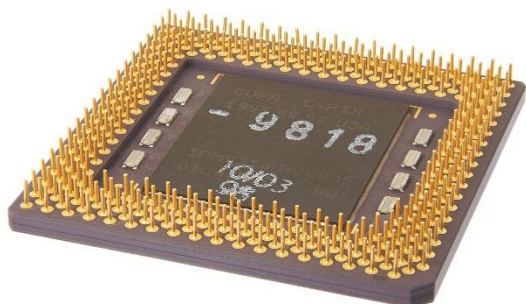

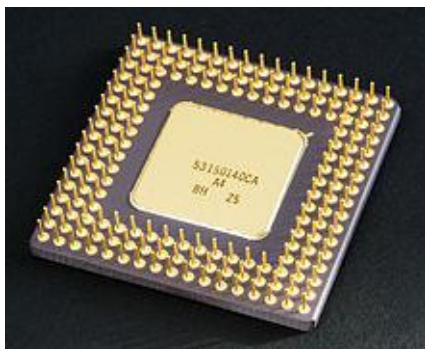
ЦЕНТРАЛЕН ПРОЦЕСОР

Централният процесор (CPU) е устройство, което извършва определени операции върху данните, като спазва последователността им, указана в съответната програма. За целта той:

- чете необходимите данни от паметта;
- извършва необходимите (указани в програмата) операции с тези данни;
- записва в паметта резултатите от тези операции.

Съществена част от ЦП е **управляващото устройство (УУ)**, което последователно извлича от паметта командите (инструкциите) и необходимите данни за изпълнението им. Самото изпълнение се осъществява от **аритметично-логическо устройство (АЛУ)**. Данните, извлечени от паметта и резултатите от изчисленията на АЛУ по време на изпълнение на инструкцията, се съхраняват в специализирана памет с много малък обем, но с висока скорост на достъп, чиито елементи се наричат регистри. В тях се съхранява и информацията за адреса в ОП, от който е прочетена текущата инструкция от изпълняваната програма, както и адресите на клетките, от които се четат данните и се записват резултатите.

An Intel 80486DX2 from below

An Intel 80486DX2 CPU from above.

Основна характеристика на централния процесор е неговото бързодействие - броят операции, които може да извърши за една секунда. То съществено зависи от тактовата честота и разрядността му.

Тактовата честота определя броя на инструкциите, които процесорът може да изпълни за единица време. Тя се измерва в мега-херци (MHz). Например тактова честота 600 MHz означава, че за една секунда се извършват 600 милиона елементарни процесорни операции.

Разрядността означава количеството информация (в битове), която процесорът може да приеме или предаде на един такт. Най-разпространени в момента са компютрите с 16 и 32-битови процесори. В научните институти и специализирани фирми се използват специално разработени компютри с по-висока разрядност (64-битови, 128-битови и т. н.).

Различните модели компютри се различават най-вече по вида и организацията на вътрешната си памет и по възможностите на своите процесори.

ВЪПРОСИ И ЗАДАЧИ

1. Какво означава „регистър“?
2. Кои са основните функции на ЦП?
3. Кои са основните характеристики на ЦП?
4. Какви са функциите на УУ и на АЛУ в ЦП?